

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

İKİNCİ BÖLÜM
KARAR

BURKAN EMRE ATAGÜN BAŞVURUSU

Başvuru Numarası : 2023/69534

Karar Tarihi : 29/7/2025

Başkan : Basri BAĞCI
Üyeler : Yıldız SEFERİNOĞLU
Kenan YAŞAR
Ömer ÇINAR
Metin KIRATLI
Raportör : Hüseyin ERAL
Başvurucu : Burkan Emre ATAGÜN
Vekili : Av. Harun CÜCELOĞLU

I. BAŞVURUNUN ÖZETİ

1. Başvuru, beyanları mahkûmiyet kararında belirleyici ölçüde delil olarak kullanılan tanığın duruşmada sanık tarafından sorgulanamaması nedeniyle tanık sorgulama hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

2. Bodrum Cumhuriyet Başsavcılığı (Başsavcılık) tarafından müştekinin şikâyeti üzerine başvuru hakkında tehdit ve hakaret suçlarını işlediği iddiasıyla soruşturma başlatılmıştır. Müşteki, şikâyetinde yöneticisi olduğu siteyle ilgili gönderdiği e-posta sonrasında evine gelen başvuruçunun "...burada rahat oturamayacaksınız, siz benim kim olduğumu bilmiyorsunuz ... gerzek, aptal, bunlar daha iyi günlerin." şeklinde hakaret ve tehdit içeren sözler söylediğini ileri sürmüştür. Başvuruçuru, soruşturma kapsamında alınan ifadesinde; sitenin e-posta hesabından kat maliklerine gönderilen e-postayla ilgili konuşmak amacıyla müştekinin evine gittiğini, kendisine iftira atıldığını açıkladığı esnada müştekinin bağurmaya başladığını, hakaret ve tehdit içeren söz söylemediğini beyan ederek atılı suçlamayı reddetmiştir.

3. Soruşturma kapsamında bilgisine başvuru F.N.B. müştekinin evinde misafir olarak bulunduğu sırada kapının çaldığını, müştekinin kapıdaki kişiyle gönderilen e-posta konusunda konuşmaya başladığını, salondan duyduğu kadarıyla yüzünü görmediği bu kişinin müştekiye hitaben "...bu daha başlangıç, burada rahat oturamayacaksınız, siz benim kim olduğumu bilmiyorsunuz." şeklinde sözler söylediğini beyan etmiştir. Bilgi sahibi G.Y. ise başvuruçunun kendisine müştekinin evini sorduktan sonra hızla eve doğru gittiğini, yaklaşık on dakika sonra müştekinin kendisini arayarak yardım istediğini beyan etmiştir.

4. Başsavcılık tarafından başvurunun tehdit suçundan cezalandırılması talebiyle 22/4/2015 tarihinde iddianame düzenlenmiştir. İddianamede; müştekinin şikâyeti, başvurunun savunmasının kapsamı ve bilgi sahibi F.N.B.nin beyanları doğrultusunda başvurunun müştekiye tehdit içeren sözler söylediği dikkate alınarak başvurunun cezalandırılması talep edilmiştir. Başsavcılık hakaret ve konut dokunulmazlığının ihlali suçları bakımından ise kovuşturmaya yer olmadığına dair karar vermiştir.

5. Başvurucu hakkındaki yargılamaya Bodrum 6. Asliye Ceza Mahkemesinde (Mahkeme) başlanmıştır. Mahkeme tarafından 4/5/2015 tarihinde duruşma hazırlığı işlemleri yapılmıştır. Tensip Tutanağı'nda başvuru ve müştekinin beyanlarının istinabe mahkemeleri tarafından alınmasına karar verilmiştir.

6. Yargılama üç celsede tamamlanmıştır. Birinci celse öncesinde başvurunun savunması ile müştekinin beyanları gönderilmiştir. Müşteki, soruşturma aşamasındaki şikâyet ve beyanlarını tekrar etmiştir. Başvurucu ise müdafii huzurunda verdiği savunmasında müştekiye tehdit etmediğini, olay yerinde tanığın olmadığını, müştekinin bağırıma başladıktan sonra kendisini tehdit etmeye başladığını beyan etmiştir. Birinci celsede başvuru müdafii olay yerinin yakınında bulunan E.A.nın dinlenmesini talep etmiştir. Mahkeme başvurunun tanık dinletme talebinin reddine, tanık F.N.B.nin beyanlarının istinabe mahkemesi tarafından alınmasına karar vermiştir. Başvurucu müdafii tarafından ikinci celsede hazır edilen E.A. Mahkeme huzurundaki beyanlarında kardeşi olan başvurunun müştekiye tehdit ve hakaret içeren söz söylemediğini, aksine müştekinin başvurucağı tehdit ettiğini ifade etmiştir. Mahkeme tanık F.N.B.nin beyanlarının dosyaya gönderilmemesi nedeniyle celseyi ertelemiştir.

7. Üçüncü celse öncesinde tanık F.N.B.nin beyanları Mahkemeye gönderilmiştir. Tanık F.N.B. müştekinin evinde misafir olarak bulunduğu esnada kapının yumruklanmaya başladığını, müştekinin kapıyı açması üzerine kapıdaki kişinin "*...sen ne hakla beni rezil edersin, sana buraları dar [ederim], buralarda rahat oturamazsın*" dediğini beyan etmiştir. Üçüncü celsede başvuru, tanığın beyanlarını kabul etmediğini ve beraatine karar verilmesini talep etmiştir. Mahkeme, başvurunun tehdit suçundan 3.200 TL adli para cezası ile cezalandırılmasına karar vermiş; gerekçesinde, başvuru ile müşteki arasında başka bir olaydan kaynaklanan gerginlik olduğu, başvurunun bu konuyu konuşmak üzere müştekinin evine gittiği, kapının önünde müştekiye yönelik tehdit içeren sözler söylediği ve bu durumun tarafsız tanık F.N.B.nin anlatımından anlaşıldığı hususlarına dayanmıştır.

8. Başvurucu, karara karşı sunmuş olduğu temyiz dilekçesinde -diğerlerinin yanı sıra- tanığın çelişkili beyanlarına itibar edilerek ceza verildiğini belirtmiştir. Yargıtay 4. Ceza Dairesi ilk derece mahkemesi kararının diğer yönlerini incelemeksizin basit yargılama usulü yönünden değerlendirme yapılması amacıyla 10/1/2022 tarihinde kararın bozulmasına karar vermiştir.

9. Bozma sonrasında Mahkemece 1/3/2022 tarihinde duruşma hazırlığı işlemleri yapılmıştır. Tensip Tutanağı'nda basit yargılama usulü kapsamında başvurucağı savunmasını yazılı olarak sunması amacıyla gerekli şerhleri içeren tebligat yapılmasına, yine müştekinin de şikâyetini yazılı olarak bildirmesine karar verilmiştir. Başvurucu; sunduğu yazılı savunmalarında birbirleri ile çelişen tanık ve müşteki beyanları ile ceza verilemeyeceğini, atılı suçu işlemediğini beyan etmiştir. Mahkeme, başvurunun tehdit suçundan 2.400 TL adli para cezası ile cezalandırılmasına karar vermiş; mahkûmiyet gerekçesinde bozma

öncesindeki delillere dayanmıştır (bkz. § 7). Başvurucu 20/7/2022 tarihinde tebliğ edilen karara karşı itiraz yoluna başvurmuştur.

10. Başvurucunun basit yargılama usulü uygulanmak suretiyle verilen karara itirazı üzerine Mahkemece 1/9/2022 tarihinde duruşma hazırlığı işlemleri yapılmıştır. Tensip Tutanağı'nda genel yargılama usulüne geçilmesine, başvuru ve müştekinin beyanlarının istinabe yoluyla alınmasına karar verilmiştir.

11. İtiraz sonrasındaki yargılama üç celsede tamamlanmıştır. Başvurucu ve müştekinin katılmadığı birinci celsede Mahkeme istinabe cevaplarının beklenmesine karar vermiştir. İkinci celse öncesinde başvurunun önceki beyanlarıyla aynı yönde suçu inkâra yönelik savunması dosyaya gönderilmiştir. Müştekiye ise ulaşılamadığı gerekçesiyle istinabe evrakı iade edilmiştir. İkinci celseye katılan başvuru ve müdafii, tanık beyanlarının güvenilirliğini sağlamak amacıyla HTS kayıtlarının incelenmesini talep etmiştir. Cumhuriyet savcısı başvurunun tehdit suçundan cezalandırılması talebini içeren esas hakkındaki mütalaasını bildirmiştir. Mahkeme mevcut delil durumu dikkate alınarak HTS kayıtlarına yönelik talebin reddi ile başvurucuya yazılı savunma sunmak amacıyla süre verilmesine karar vermiştir.

12. Başvurucu, sunduğu yazılı savunmalarında -diğerlerinin yanı sıra- tanık F.N.B.nin beyanları ile müştekinin çelişkili beyanlarının dayanan tek delil olduğunu ve bu kişilerin duruşmada dinlenmesi gerektiğini ifade etmiştir. Mahkeme, başvurunun tehdit suçundan 740 TL adli para cezası ile cezalandırılmasına kesin olarak karar vermiştir. Gerekçeli kararın ilgili kısmı şöyledir:

"Tüm dosya kapsamı hep birlikte değerlendirildiğinde, sanık [başvurucu] ile müşteki arasında dava dışı başka bir konudan ötürü gerginlik bulunduğu, bu konuyu görüşmek üzere sanığın yalnız başına müştekinin kapısına geldiği, tartışmanın devamında sanığın müştekiye hitaben "burada rahat oturamayacaksınız, benim kim olduğumu bilmiyorsunuz, buraları dar ederim" gibi sözler söylediği, bu eylemin beyanları tarafsız olduğu kanaatine varılan tanık [F.N.B.nin] anlatımlarından anlaşıldığı, tanık [E.A.nin] olay yerinde olmadığı sanığın savunmalarından anlaşıldığından beyanlarına itibar edilmeyeceği, söylendiği sabit olan sözlerin basit tehdit suçunu oluşturacağı..."

13. Başvurucu, nihai hükmü 22/6/2023 tarihinde öğrendikten sonra 20/7/2023 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

14. Komisyon; başvurunun adil yargılanma hakkı kapsamındaki tanık sorgulama hakkı, gerekçeli karar hakkı ve mahkemeye erişim hakkı dışındaki şikâyetlerin kabul edilemez olduğuna, anılan haklara ilişkin şikâyetlerin kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar vermiştir.

II. DEĞERLENDİRME

15. Başvurucu, beyanları mahkûmiyet hükmüne belirleyici ölçüde esas alınan tanık F.N.B. ile müştekinin kendisinin de hazır bulunduğu duruşmada dinlenmemeleri nedeniyle tanık sorgulama hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

16. Adalet Bakanlığı (Bakanlık) görüşünde; mahkûmiyet kararının -sadece veya belirleyici ölçüde- sanığın soruşturma veya yargılama aşamasında sorgulama veya

sorgulatma imkânı bulamadığı bir kimse tarafından verilen ifadelere dayandırılıp dayandırılmadığının ortaya konulması, somut bir yargılama öncesinde veya haricinde elde edilen tanık ifadelerinin delil olarak kabulünün yargılamanın adillğine zarar verip vermediğinin değerlendirilmesi gerektiği bildirilmiştir. Başvurucu, Bakanlık görüşüne karşı başvuru formundaki şikâyetleri ile aynı doğrultuda beyanda bulunmuştur.

17. Başvurucunun iddiaları adil yargılanma hakkı kapsamındaki tanık sorgulama hakkı yönünden incelenmiştir.

18. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan tanık sorgulama hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

19. Anayasa Mahkemesi, birçok kararında *tanık* kavramını sanığa isnat edilen fiil hakkında bilgi veren herhangi bir kişi şeklinde özerk olarak yorumlamış ve *tanık sorgulama hakkı* ile ilgili ilkeleri belirlemiştir. Anayasa Mahkemesi, tanık sorgulama hakkıyla ilgili olarak verdiği kararlarında somut bir yargılama öncesinde veya haricinde elde edilen tanık beyanlarının delil olarak kabulünün yargılamanın adillğine zarar verip vermediğini değerlendirmek için üç aşamalı bir test uygulanması gerektiğini ifade etmektedir. Buna göre ilk olarak tanığın mahkemede hazır edilmemesinin geçerli bir nedeninin varlığına bakılmalıdır. Ancak buna ilişkin geçerli bir nedenin ortaya konulamaması tanık sorgulama hakkının ihlal edildiğinin kabul edilmesi için yeterli değildir. İkinci olarak sanığın sorgulama veya sorgulatma imkânı bulamadığı tanık tarafından verilen beyanın mahkûmiyetin dayandığı tek veya belirleyici delil olup olmadığı değerlendirilmelidir. Sorgulama veya sorgulatma imkânı tanınmayan tanığın beyanının tek veya belirleyici delil olduğunun tespit edilmesi durumunda ise üçüncü aşama olarak savunma tarafının maruz kaldığı bu zorlukların telafi edilmesi amacıyla yeterli düzeyde karşı dengeleyici güvenceler sağlayan bir usulün yürütülüp yürütülmediği ortaya konulmalıdır (*Atıla Oğuz Boyalı* [2. B.], B. No: 2013/99, 20/3/2014, §§ 34-56; *Selçuk Demir* [2. B.], B. No: 2014/9783, 22/1/2015, §§ 27-46; *AZ. M.* [2. B.], B. No: 2013/560, 16/4/2015, §§ 45-67; *Baran Karadağ* [2. B.], B. No: 2014/12906, 7/5/2015, §§ 49-76; *Orhan Güleriyüz* [1. B.], B. No: 2019/30221, 28/12/2021, §§ 33-42; *Abdurrahim Balur* [2. B.], B. No: 2013/5467, 7/1/2016, § 80; *Onur Urbay* [1. B.], B. No: 2014/6222, 6/3/2019, §§ 36, 40; *Zekeriya Sevim* [2. B.], B. No: 2018/18989, 16/6/2021, §§ 44, 51; *Metin Akdemir (2)* [1. B.], B. No: 2020/3964, 21/9/2022, § 36; *Uğur Özcan* [1. B.], B. No: 2021/12137, 26/7/2022, § 40).

20. Başvuru konusu olayda incelenmesi gereken ilk sorun, beyanı delil olarak kabul edilen tanık F.N.B. ve müştekinin duruşmada dinlenmemesinin geçerli bir nedene dayanıp dayanmadığıdır. Mahkeme, bozma öncesindeki kovuşturma aşamasında istinabe mahkemesi tarafından dinlenen tanık F.N.B. ile müştekinin kovuşturma aşamasında Mahkeme huzurunda dinlenmesine yönelik herhangi bir işlem yapmamıştır. Diğer taraftan gerekçeli kararda adresleri yargı çevresi dışında bulunan tanıkların duruşmaya getirilmesinin zor olup olmadığıyla ilgili bir değerlendirme bulunmamaktadır. Dolayısıyla başvurunun tanık sorgulama imkânından yararlandırılmamasının *gerekçelendirilmesi yükümlülüğü* somut olayda kamu makamları tarafından yerine getirilmemiştir. Ancak buna ilişkin geçerli bir nedenin ortaya konulamaması tanık sorgulama hakkının ihlal edildiğinin kabul edilmesi için yeterli değildir. İkinci olarak, hükmün tek başına veya belirleyici ölçüde başvurunun sorgulama veya sorgulatma imkânına sahip olmadığı bir tanık tarafından verilen ifadeye dayalı olup olmadığı ortaya çıkarılmalıdır.

21. Somut olayda Mahkeme, olay günü müştekinin evine gelen başvurusunun müştekiye söylediğini kabul ettiği tehdit içeren sözlerle ilişkin anlatımlarının tanık F.N.B.nin beyanları ile de desteklendiği gerekçesiyle mahkûmiyet sonucuna ulaşmıştır (bkz. § 12). Mahkeme ayrıca tanığın *tarafsız* olduğu kanaatine varıldığını da vurgulamıştır. Dolayısıyla mahkûmiyet kararının dayanağının başvurusunun sorgulama olanağı bulamadığı müştekinin beyanı ile müşteki beyanını destekleyen ve tarafsız olduğu vurgulanan tanık F.N.B.nin anlatımlarının olduğu görülmüştür. Mahkemenin salt tanık beyanlarına dayanarak mahkûmiyet kararı vermesi karşısında bilgi ve görgüleri istinabe yoluyla tespit edilen tanıkların anlatımlarının mahkûmiyet kararında *tek* delil olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

22. Yargılamalar sürecinde başvurucuya olayları bakış açısına göre anlatma ve delillerini sunma imkânı tanınmıştır. Dosyada tanık beyanlarını destekleyen başka delil ise bulunmamaktadır. Ancak Mahkemenin yargı çevresi dışındaki tanıkları başvurusunun da onlara soru sormasına imkân sağlayacak şekilde Ses ve Görüntü Bilişim Sistemi (SEGBİS) gibi vasıtalarla neden dinlemediğine ilişkin bir bilgi ve belgeye ulaşamamıştır. Başvurucu, tanıkların beyanlarının tespiti sırasında hazır bulunmadığı esnada tanıkların verdikleri cevaplar hakkında izlenim edinme fırsatı elde edememiştir. Bu yüzden tanıkların tepkileri konusunda Mahkemenin dikkatini çekememiş, böylelikle tanık beyanlarının güvenilirliği test edilememiştir. Mahkeme de tanıklar beyanda bulunurken gösterdiği tepkilerle ilgili olarak izlenim edinememiştir. Sonuç olarak güvenilirliği ve doğruluğu test edilmemiş tanık beyanları belirleyici ölçüde hükme esas alındığı hâlde savunmaya, karşılaştığı zorlukları telafi edecek karşı dengeleyici güvencelerin sağlanmadığı anlaşılmıştır. Bu bağlamda tanıkların duruşmada veya SEGBİS yoluyla dinlenmemesinin bir bütün olarak yargılamanın hakkaniyetini zedelediği sonucuna ulaşılmıştır.

23. Açıklanan gerçeklerle Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki tanık sorgulama hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

24. Başvuruda tanık sorgulama hakkının ihlal edildiğine karar verildiğinden kararda varılan sonuca ve uygun görülen giderime göre başvurusunun adil yargılanma hakkı kapsamındaki gerekçeli karar hakkı ile mahkemeye erişim hakkına ilişkin şikâyetleri hakkında kabul edilebilirlik ve esas yönünden ayrıca bir inceleme yapılmasına gerek olmadığına karar verilmesi gerekir.

III. GİDERİM

25. Başvurucu; ihlalin tespiti, yeniden yargılama yapılması ile 740 TL maddi ve 1 TL manevi tazminat talebinde bulunmuştur.

26. Başvuruda tespit edilen anayasal hak ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar ve zorunluluk bulunmaktadır. Anayasa'nın 148. ve 153. maddeleri ile 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 50. ve 66. maddeleri uyarınca ihlal kararının gönderildiği yargı mercilerinin yapması gereken iş, yeniden yargılama işlemlerini başlatıp Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında belirtilen ilkelere ve gerekçelere uygun biçimde yürütülecek yargılama sonunda hak ihlalinin nedenlerini gidererek yeni bir karar vermektir (yeniden yargılama konusunda bkz. *Mehmet Doğan* [GK], B. No: 2014/8875, 7/6/2018, §§ 54-60; *Aligül Alkaya ve diğerleri* (2) [1. B.], B. No: 2016/12506, 7/11/2019, §§ 53-60, 66; *Kadri Enis Berberoğlu* (3) [GK], B. No: 2020/32949, 21/1/2021, §§ 93-100).

27. Öte yandan hak ihlali kararından Anayasa Mahkemesinin davanın neticesiyle ilgili bir tutum sergilediği sonucu çıkarılmamalıdır. Anayasa Mahkemesince verilen hak ihlali kararı uyumsuzluğun sonuçlarından bağımsız olup davanın kabulüne, reddine ya da beraate veya mahkûmiyete karar verilmesi gerektiği anlamına gelmemektedir. Kural olarak yargılamanın her aşamasında olduğu gibi ihlalin sonuçlarını gidermek üzere yeniden yapılacak yargılama sonunda da delillerin dava ile ilişkisini kurma ve bunları değerlendirip sonuç çıkarma yetkisi ilgili mahkemelere aittir.

28. Tanık sorgulama hakkı tanığın yargılama evrelerindeki beyanlarının delil değeriyle ilgili bir derecelendirme yapılmasını güvence altına almamaktadır. Diğer bir ifadeyle bu hak, tanığın duruşmadaki beyanlarına üstünlük tanınması gerektiği yönünde bir güvence içermemektedir. Savunmaya duruşmada tanığı sorgulama fırsatı tanındığı ve sanığın diğer haklarına saygı gösterildiği sürece tanığın yargılama evresindeki beyanlarının hangisine itibar edileceği meselesi karar veren mahkemenin takdirindedir (bazı değişikliklerle birlikte bkz. *Musa Yılmaz Acar* [1. B.], B. No: 2013/1664, 16/7/2014, § 53).

29. İhlalin niteliğine göre yeniden yargılama yapılmasının yeterli bir giderim sağlayacağı anlaşıldığından manevi tazminat, başvuru uğradığını iddia ettiği maddi zararlar ilgili bilgi ve belge sunmadığından da maddi tazminat talebinin reddine karar verilmesi gerekir.

IV. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Tanık sorgulama hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

B. Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki tanık sorgulama hakkının İHLAL EDİLDİĞİNE,

C. Diğer ihlal iddialarının İNCELENMESİNE GEREK OLMADIĞINA,

D. Kararın bir örneğinin tanık sorgulama hakkının ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmak üzere Bodrum 6. Asliye Ceza Mahkemesine (E.2022/536, K.2023/352) GÖNDERİLMESİNE,

E. Başvurucunun tazminat talebinin REDDİNE,

F. 2.220,60 TL harç ve 30.000 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 32.220,60 TL yargılama giderinin başvuruca ÖDENMESİNE,

G. Ödemelerin kararın tebliğini takiben başvuruca Hazine ve Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FAİZ UYGULANMASINA,

H. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 29/7/2025 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.